

Լ'ըթուր հասաւ եւ տառնէր զստիկնս ինչ ինչ

—Թայիլ օրագիրը սեպտեմբերի 12—24 թվուն
մէջ հետեւեալ կերպիւ կը վերջացնէ իւր մէկ
յօդուածը :

«Մեր կարծեացը համեմատ, ամենահարկա-
ւոր բան մըն է, որ թուրքաստանի այժմեան
խնդրոյն լուծումը չորս տէրութեանց միաբան
գործակցութեամբ ըլլայ : Այժմէ կ'երկբայեմք,
թէ Վաղդիւն և Նիգդիւն դաշնակցեալ իմիասին,
նա մանաւանդ մին ի նոյննէ, չիկրնար ի չափա-
ւորութիւն պարտաւորել Վեդրուպի դաշն-
քը, այլ Վեդրուպի միաբան ընդգրկութիւնը
ըստ ամենայն մասին հաստատուն է խաղաղա-
բար և միանգամայն ազդողական ըլլալու : Այժմ
չորս տէրութեանց ընդգրկութիւնը կրնայ այն-
պիսի կացութեան մը մէջ գնել Ռուսաց կայսրը,
որ կարող չընայ ուրիշ կերպ յառաջանալու, բայց
միայն ուղղակի դէմ կենալով հրատարակեալներ
քին համոզմանց և նիւթական զօրութեանց բռ-
լոր Վերուպիոյ, անհաւանական է յոյժ որ համար-
ձակի յառաջ քալել : Բայց եթէ անոր վարմուն-
քին դէմ եղած բոլորը կ'ամբողջուի ի մի կամ
յերկուս ի յիշեալ տէրութեանց, ոչ միայն
դատաբանիչ զօրութիւնը համեմատաբար պիտի
տիրանայ, այլև, որ առաւել ծանր հետեւե-
լիւն ունի, Ռուսիոյ բարոյական յանցանքը
պիտի նուազի այս իսկ պարագայիւ, որ եթէ
Վեդրուպի կէսը կարծեց թէ Ռուսիան իրաւունք
չունի, կրնան զիստ կէսը յառաջ բերել երբ
թէ կը հաւատայ թէ իրաւունք ունի Ռուսաց
կառավարութիւնը : Այժմ պէտք է նշանակութեան
արժանի է, որ բոլոր վէճերը մեծ տէրութեանց
միաբան և անընդգիծմանիչ զօրութեամբ կար-
գադրելու գրութիւնն է, որ բառասուն տարիի
չափ Վեդրուպի խաղաղութիւնը հաստատուն
պահեց և յառաջագործութեան և անդորրու-
թեան կնիքը տպաւորեց մեր դարուն վրայ : Ու-
րեմն կը ցանկամք հոգեով չափ որ այսպիսի ապա-
ցուցեալ ծանրակշռութիւն ունեցող սկիզբ մը
տակաւին հաստատուն պահուի, և որովհետեւ
Վաստիոյ բազմաթիւ, այս վէճին կարգադրու-
թեան էութեանը նկատմամբ, չիկրնար իրօք
տարբերել Վաղդիւն և Նիգդիւն բազմաթիւն, ի
հարկէ դեպքանական պայմանագրութեան ո՞՞մ
տարու հնարքը պիտի գտնան այնպիսի բանի մը
համար, որ կարծեաց միաբանութիւնը մեծ զօ-
րութեամբ իւր մէջ կը կրպարունակէ» :

—Նիգդիւն մէջ բազմութիւն և երեւելի ժողով-
ներ կը լինեն Նիգդիւնի ժողովրդեան համակրու-
թիւնը յայտնելու ի նպատակ թուրքաստանի վէ-
ճին, և միանգամայն թախանձեալ Սեմիտիլի
տանիոյ կառավարութիւնը որ ամէն կերպ աղբու-
միջոցները ի գործ դնէ ի պաշտպանութիւն ան-
կախութեան և վեհապետական իրաւանցը օս-
մանեան տէրութեան :

Եթէ լստ քաղաքին ժողովոյն մէջ, ուր երեւելի
անձինք գումարուած էին, որոշում եղաւ Նիգ-

դիւն կառավարութեանը աղերսագիր մը մատու-
ցանելու, խնդրելով որ աղբու միջոցներ փու-
թապէս ի գործ դնէ առ ի պարտաւորել Ռու-
սաց տէրութիւնը որ անմիջապէս դուրս հանէ
իւր զօրքը Վանուբեան իշխանութիւններէն :
Այլև միտոր իրոնաւոր իւր կարծիքը յայտնեց
որ եթէ չորս տէրութիւնները միջամուխ եղած
չլլային, և եթէ թող առաւել ըլլային Ռուսիոյ
և օսմանեան տէրութիւնները որ իրենց գործ-
քերը որոշեն, վէճը մինչև ցայսօր լըմնցած պէ-
տի ըլլար, և Ռուսք Վանուբեան իշխանու-
թիւններէն արտաքսեալ պիտի ըլլային : Այս
կարծիքը ամենուրեք ընդունելի եղաւ, և հետե-
ւաբար այս մտօք աղերսագիր մը շարադրեցաւ և
ստորագրեցաւ ժողովոյն նախագահէն :

— Փարիզի Սեմիտիլ օրագիրը իւր թերթին մէջ
որ ի 18—30 սեպտեմբերի, կը գրէ :

«Վ ինչնայի առաջարկութեան Բարձրագոյն
Վրան կողմանէ խնդրուած փոփոխութիւնները
Վերուպա հասնելուն՝ երբոր ըսին թէ թեթեւ
բաներ են, մենք անդիմադրելի թէ, ընդհանրապէս
շատ հիմնաւոր փոփոխութիւններ են : Այժմ
թէ Վաղդիւն և Նիգդիւն մէջ այս ճշմարտու-
թիւնը ճանչուեցաւ, և հաւերցան թէ բաւից
կուր մը չէ ամենեւին : Վիստաւոր լրագիրները
գրեթէ ամէնքը հիմա կը համաձայնին ըսելու,
թէ Ռուսիան իւր տուած բացատրութեանցը
համեմատ, ուրիշ կերպիւ չուզէր ընդունել
Վ ինչնայի առաջարկութիւնը, բայց միայն այն
պայմանաւ որ ազատ ըլլայ նոյն իմաստը տալու
անոր, զոր ունէր Սեմիտիլի առաջարկութիւնը :

«Կնդիրը հիմալ այս է թէ, ինչ պիտի ընեն
Վաղդիւն և Նիգդիւն իրենց նաւատորմիները
պիտի սպասեն ի կոտորածի տակաւ, որ այս
մայրաքաղաքը փտանգի մէջ ինչպիսի պատերազմի
դէպքերէն : Այսպէս ընելը՝ ըստ դատողութե-
լեյի օրագրոյն, մեծ քաղաքականութեան շաւիղ
մըն է, սակայն թայիլ օրագրոյն նայելով Նիգ-
դիւն մէջ այսպէս չեն խորհիր : «Չմուռ կը մտա-
նայ, և ատենն է, ըսաւ թայիլ, ապացուցանել
թէ Ռուսիան միայնակ չիկրնար վերջնագիրներ
յուղարկել և նիւթական գրաւներ ձեռք ձգել» :

«Ի ընտանի մէջ տարածեալ ձայնի մը ուշա-
գրութիւն ընելով, կրնանք այսպէս մեկնել Նի-
գդիւն գրաւները ըստ բառերը, այսինքն գաշ-
նակեալ տէրութեանց նաւատորմիները թէ
Սեմիտիլ և Նիգդիւն ծովուն մէջ տիրեն
ամէն Ռուսաց վաճառականի նաւուց, և ետ
չիտարանեն զանոնք մինչև այն օրը՝ որ Վանուբ-

եան նահանգներէն ելեն Ռուսաց զօրքը և Վ ին-
չնայի առաջարկութիւնը՝ հանդերձ փոփոխու-
թեամբ Բարձրագոյն Վրան, ընդունուի Ռու-
սաց կառավարութեանն : Հարկ չէ ըսել, որ
Ռուսաց պատերազմի նաւեր ևս եթէ պատու-
հետ ըլլայ, դաշնակից նաւատորմիները նմա-
նապէս պիտի բռնեն, և պիտի պատանդեն :

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒԹՅՈՒՆ, 5 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ

Տարակոյս չկայ այժմ թէ օսմանեան կառավա-
րութիւնը՝ Ռուսաց դէմ հրատարակած պատե-
րագրին մէջ միևնաչ պիտի չիմնայ, այլ Նիգդիւն և
Վաղդիւն գործակցութիւնը ապահովեալ է իրեն-
կախայն թէ և երթարեւել ըլլանք թէ միևնաչ
պիտի մնայ, դարձեալ հաստատուն է թէ եր-
կար ժամանակ ահագին կերպիւ դէմ պիտի կրնայ
գնել իւր թշնամոյն, և վերջապէս յաղթական
պիտի հանդիսանայ, քանզի մեծամեծ պատրաս-
տութիւններ ըրած և բազմաթիւ քաջասիրտ
զօրքեր գումարած է, և ամէն օր գումարուե-
լու վրայ է, և եթէ քիչ մը ժամանակ ևս այս օ-
րինակ շարունակուելու ըլլայ, անշուշտ 4—500
հազար վիճուոր ոտքի վրայ պիտի ունենայ, որոց
դէմ ելելը խիստ դժուար է, ըստորում ամէնքն
ալ պատերազմական ջերմեանդութեամբ և
ազդասիրութեամբ բոլորեցաւ են : Թէպէտեւ
դիւրին չէ այսքան զօրաց պիտոյքը հոգալ, սա-
կայն ազդասիրութիւնը կարող է ամէն դժուա-
րութիւնները դիւրացնել : Մահմետական կրօ-
նաւորները 200 միլիոն զուգուէն աւելի նուր-
բեցին կառավարութեանը ի նպատակ պատերազ-
մական ծախուց : Նմանապէս փաշաները իրենց
ձիերը՝ յաւաքակցին վեհափառ կայսեր, և այս
ազդասիրական գործոյն առաջին օրինակը բարձ-
րապատիւ Մեհմետ Լի փաշան տուաւ, որ
ինչպէս յայտնի է, պատերազմի պաշտօնեայ է :
Եւ եթէ հարկը պահանջուելու ըլլայ, իրենց ոսկին
և արծաթն ալ յօժարամիտ պիտի տան ի պաշտ-
պանութիւն անկախութեան հայրենեաց :

Սոմանակիս ծանր պարագայից պատճառաւ
մայրաքաղաքին անդորրութիւնը ամենեւին չվրդ-
վեցաւ, այլ ընդհանրապէս կատարեալ ապահո-
վութիւն և հանգստութիւն կը տիրէ, Բարձրա-
գոյն Վրան հայրական խնամատարութեամբ :

Կայսերական հրովարտեալ որ ի 1 ամսոյս,
եկամից տեսչութիւնը վսեմափայլ Ռուսա
Սալիֆթի փաշային յանձնուեցաւ, փոխտանկ
Սուբթար պէյին, որ տէրութեան բարձրագոյն

թեանս որ առանց հրամանի ներս մտայ :

—Բարի եկաք, պարոն, մօտիկցէք կրակին
վանդի հազուստիդ շատ թրջուած է :

Յայնժամ Վրթուր գնաց վառարանին բովը
նստաւ, որուն մէջ յիշեալ կնիքը սկսաւ չոր փայ-
տեր ձգելու, որոնք իսկոյն լուսաւոր և սաստիկ
բոց մը պատճառեցին խիստ յարմար մարդոյս
անդամներուն քաղցր տաքութիւն մը տալու,
նմանապէս թրջուած լաթերը չորցնելու :

Իրկուբն ալ քիչ մը սպասեցին առանց խօսք
մը բանալու, և փոփոխակի գիւրար քննելով :

Վրթուր տեսաւ յայնժամ որ այս կնիքը բարձր
և շնորհալի հասակ մը ունէր, գեղնագոյն և նի-
հար դէմքով մը, որուն վրայ իւրաքանչիւրը
կրնար գննել վշտալի ցաւոց յայտարարութիւն
և անձնատուր հնազանդութիւն մը Վերին Նա-
խախնամութեան կամայք : Սաստիկ տրտմութիւն
ներ թարշամեցուցեր էին անշուշտ ժամանակէն
առաջ, իւր երեսաց գեղեցկութիւնը, քանզի
իւր սե ու մեծ աչքերը տակաւին կը փայլէին
կենդանի ճառագայթով մը : Թէպէտեւ խիստ
պարզ հագուստ ունէր վրան, այսու ամենայնիւ
զարմանալի անհամաձայնութեամբ մը քանի մը
մեծագին մատնիկներ դրած էր մատերուն, և
երկու աղանդեալ ոսկեղէն մեծ գնդաւոր
իւր պատուական մադրուս հիւսքը կը բռնէին :

Վրան մը փայտ նորէն վառարանը ձգելէն
ետքը, տան տիկինը վերջացուց լուծութիւնը :

—Արձեմ թէ օտարական էք, պարոն, ըսաւ :

—Այո, պատասխանեց Վրթուր, և ձեր լե-
զուն խօսելուս կերպին անտարակոյս կը ճանաչէք
թէ Նաբոլիցի չեմ :

—Այ պարոն, բայց եթէ երկրացի ըլլայիք,
հաւանականաբար պատիւ պիտի չունենայի ըն-
դունել զձեզ իմ տունս :

—Նշու :

—Ինչո՞ւ պատճառը ըսելու համար պէտք է
զրուցել ձեզ սոսկալի պատմութիւն մը, զոր չեմ
կրնար միտքս բերել, առանց սաղսափ մը դիւրաւ :

—Նոտարիոյս մեծամեծ և վշտալի տառապանք
ունեցած էք, քանզի այս է մահկանացուներուն
հասարակաց բաժինը, թէ Վտալայի և թէ
Վաղդիայի մէջ . . . :

—Վաղդիայի էք պարոն :

—Այո, տիկին, և ձեզի պէս դժբաղդ, եթէ
լսածիս վրայ դատողութիւն ընելու ըլլամ :

—Տակաւին նորահաս երիտասարդ էք, և այս
հասակին մէջ Վաղդիայից ընդհանրապէս այնքան
սաստիկ վիշտեր չունին, որ շուտով չմոռցուին :

Վրթուր բոլորեցեցաւ այս եաքի խօսքերը լը-
սելով, և ըսաւ :

—Հաւատացէ՛ք, տիկին, թէ տեղական սեր
մը կրնայ գտնուիլ հաւատարմապէս նորահաս
Վաղդիայի մը, ինչպէս նաեւ Վտալայի տիկնոջ
մը սրտին մէջ :

—Ո՞չ պատասխանեց հառաչելով, ատոր հա-
կառակըցուցուց ինձ փորձը, ինչպէս պիտի տես-
նէք լսելով իմ պատմութիւնս : Վուբ ևս դի-
բաղդ էք, վասն որոյ կը յուսամ թէ ցաւակից
պիտի ըլլաք, առանց դատապարտելու զիս :

—Մի վրանսոր այդ կողմանէ, քանզի սիրոյ և
նախանձուն տաղանքները ինձ ևս մեծ վիշտեր
պատճառելով, չեմ կրնար ուրիշները դատապար-
տել, ուստի հաւատարմ եղիք, տիկին, թէ վը-

տակից պիտի ըլլամ մտերմաբար անագորոյն դի-
պուածոցը, որոնք ձեր կենաց երջանկութիւնը
խառվեցին :

Յայտնի է ամենուրեք թէ շատ դժբաղդութիւն
ներ տեսնող մարդու մը սիրտը շուտով և դիւ-
րութեամբ ի գութ կը շարժի, ուրիշներուն
տառապանաց պատմութիւնը լսելով : Վրանի
աղբատի մը պէս, որ միշտ ևս առաւել ողորմած
կ'ըլլայ, պէտք է որ մարդս ինքը նեղութիւն
քաշած ըլլայ, որպէս զի աղէկ մը իմանայ թէ
ինչ ըսելէ տառապանքը և նեղութիւնը : Ռու-
տի Վրթուր ուշագրութեամբ ականջ դրաւ
այս արտաբոյ կարգի կնոջ պատմութեանը, որ
հետեւեալ կերպիւ սկսաւ խօսիլ :

—Պարոն, իմ անունս Դանէզդա է, և աղ-
բատ ձկնորսի մը տղայի եմ : Վաղդիայի Վերին
կ'երեւի թէ իմ ծննդեանս ի վեր կը հաւածէ զիս,
վասն զի մայրս զիս ծնունդուն պէս մեռաւ :
Յայնժամ հայրս յանձնեց զիս մէկ պառաւ մօրա-
քեռս, որ մեծ խնամքով հոգ տարաւ կրթու-
թեանս վրայ, զոր իմ ծնողքս կարող չէին տա-
լու ինձ՝ իրենց աղքատութեան պատճառաւ :
Ինչ ժամանակին մեծ յառաջադիմութիւններ
ըրի, և ըստ որում խիստ աշխոյժ երեւակայու-
թիւն մը ունէի, մեծ եռանդով կը կարգայի ա-
մէն գիւրքերը որ ձեռքս կ'անցնէին : Սորաբոյս
չափաւոր հարստութիւն մը ունենալով, յօժա-
րամութեամբ ծախուէ կ'առնէր ինձի համար զու-
նազան գիւրքեր : Բայց դժբաղդութեամբ անոնց
վրայօք աղէկ ընտրութիւն և հարկաւոր զգու-
շութիւններ ի գործ չդրուեցան :

(Մնացորդը յաջորդ թուով)

ժողովը անդամ անուանեցաւ :

— Ընցեալ շաբթու տէրութեան պաշտօնեա-
ները քանի մը անգամ 'ի ժողով գումարեցան
նախագահութեամբ Սեն Նիկոլայի :

— Եւր ու ցաւալի կորուստ մը վերստին 'ի
խոր տիրութեան ձգեց վսեմափայլ Սագ-
ստատ ամիրային ազնուական գերդաստանը .
որոյ եօթը տարեկան որդին՝ Քիֆիւս ըստած
տարափոխիկ տխուհի հիւանդացեալ, ամայս
4ին իւր մահկանացու ընթացքը կրեց , յան-
մախթար կակիծ սրտի իւր գորովագութ ծը-
նողացը . որոց երեք ծաղկահասակ շնորհալի
զաւակները՝ Վերին 'Կախախնամութիւնը
հաճեցաւ առ ինքն կոչել յերկինս , 'ի մի-
ջի գրեթէ վեց ամսոյ :

Օնողական այսպիսի սաստիկ տխրութեան
մը մարդկային սփոփանքը անօգուտ ըլլալով ,
Հոգւոյն սրբոյ երկնային մխիթարութիւնը
կը մաղթեմք յիշեալ մեծագործ գերդաստա-
նին համար :

— Կաւասիկ Հայոց հասարակութեան կողմանէ
օսմանեան կառավարութեան տրուած յայտա-
րար գրքին օրինակը , զոր յիշատակած ենք մեր
նախնիքաց թուոյն Կաւեւրածոյն մէջ :

« Զեմք կրնար բաւականապէս յայտնելու մեր
սրտին խորին և իրաւացի երախտագիտութիւնը
յաղագս ազգի ազգի բարեբարութեանց և շը-
նորհաց , զորս կայսերական կառավարութիւնը 'ի
գործ կը դնէ հայազգի ժողովրդեան համար՝ փա-
ռաւոր աշխարհակարւթը Կոստանդնուպօլսոյ
տիրելէն 'ի վեր , և մանաւանդ փասն բարօրու-
թեան և կատարեալ ապահովութեան , զոր կը
փայլեմք մեր վեհանաձն Սուլթանին արդարասէր
կառավարութեանը ներքեւ :

« Եւր ժողովուրդը չկրնար ուրեմն ուրիշ կեր-
պիւ յայտնել իւր երախտագիտութիւնը այսքան
մեծամեծ բարեբարութեանց համար , բայց մի-
այն չնոտորելով երբեք առ ի . 'Իսկուր ունեցած
իւր հաւատարմութեւ պարտքերէն , և չհեռաւա-
րով յսկզբանց զորս ունի , պատրաստ ըլլալ միշտ
բան մը չնայելու կայսերական օգտիցը համար :

« Եւր ազգային ազգութիւնը կ'ընենք և կը հայցեմք
Վերին 'Կախախնամութեանը որ մեծամեծ եր-
ջանկութիւններ շնորհէ օսմանեան կայսերու-
թեանը , և պահպանէ զայն ցլախտեան իւր
տեսչութեամբ , որ զօրութիւն կը բաժնէ տիե-
զերաց՝ բարձրագոյն պաշտպանութեամբ արդա-
րասէր և վեհանաձն կայսեր որ կը ներկայացնէ
զնոյն տեսչութիւնը երկրիս վրայ : 'Ինչպէս
կը բարեմաղթեմք որ յաջողութիւն պարգև է
վեհափառ Սուլթանին ամէն առաջնորդութեանցը
և ձեռնարկութեանցը » :

« Կարձաքոյն 'Իսկուր հրատարակուած պատե-
րազմը ջերմեռանդութեամբ և նախանձաւորու-
թեամբ լեցուց օգոստոսփառ Սուլթանին ամէն
հաւատարիմ հպատակաց սիրտերը : 'Եւս պատե-
րազմը մասնաւորապէս Հայոց հասարակութեանը
բարեպատեհ առիթ մը կը մատակարարէ , իրենց
հաւատարմութեանը նոր ապացոյց մը տալու :

« Բոստ որում իւրաքանչիւրը կը պարտաւորի
այս պարագայիս մէջ իւր հաւատարմութեան և
անձնանուիրութեան պարտքերը 'ի գործ դնել ,
կը ցանկամք այս առթիւ պատիւ ունենալ ծա-
ռայելու բոլորով սրտիւ կայսերական կառավա-
րութեանը , և միզի յատուկ եղած հաւատարմու-
թեան զգացմանց նշան մը տալ : Եւթե օգոստոս-
փառ կայսրը բարեհաճելու ըլլայ արժան համա-
րել ընդունելու , ինչպէս միշտ , մեր խնդիրը
ըստ այսմ մասին , Հայոց հասարակութիւնը ու-
րախ սրտիւ պիտի փութայ հրաւիրել իւր ազգա-
կիցները որ 'ի իւրմէն և յ'նատուրու , որոնք կը
բնակին այն տեղումներ ուսկից պիտի անցնին
կայսերական զօրք , իրենց ձեռքէն եկած ամէն
ծառայութիւնները մատուցանելանց և միան-
գամայն իրենց անձնանուիրութեանը ապացոյց
ներ տալ : 'Այսպէս շաբթու Հայերը ևս պատ-
րաստ են իրենց հաւատարմութեան և հնազան-
դութեան պարտքերը կատարել :

« Եւս նպատակաւ Հայոց հասարակութիւնը կը
համարձակի առաջնակայ յայտարարական թուղ-
թը մատուցանել յոստ կայսերական գահուն » :

ՔԱՆԱԾԱՆԻՔ

Զմիւռնիս , 9 Հոկտեմբերի :

Ընթացիկ նախնիքաց թուոյն Կաւեւրածոյն
մէջ հրատարակեցինք հոգաւոր Վաթրքի Կա-
նի աւագակապետին՝ իւր երկու ընկերօրը անձ-
նատուր ըլլալը , որ կառավարութեան բանտը
ղլթայակապ կը մնայ առայժմ : 'Կահանգիս կու-
սակալ վսեմափայլ Իսմայիլ փաշան՝ գործող
ցութեամբ Օէյնէլ փաշային որ յատկապէս ա-
ւագակները զսպելու համար յուղարկուած է 'ի
Կոստանդնուպօլսոյ , ամէն հնարաւոր ջանք 'ի
գործ կը դնէ Վաթրքի Կանիին միւս ընկերներն
ևս ձեռք ձգելու : Եւագակութեան այս կերպիւ
զսպելը անշուշտ մեծ պատիւ կընէ մեր բարե-
խնամ կառավարին , վսեմափայլ Օէյնէլ փա-
շային , նմանապէս ոստիկանութեան տեսուչ մե-
ծաշուք Համիտ պէյին , որ անդադար հոգատա-
րութիւն կը հսկէ բաղաբիս ապահովութիւնը վրայ :

— Սուր Սարգիս Վոսթա Հունգարացի փա-
խտականին գործը վերջապէս վախճան մը ըն-
դունեցաւ : Սիւրբալ-Կահանգաց բաղաբիս
ըլլալը ճանցուելով , անցեալ շաբթու Սիւրբալ
անուն ամերիկացի նաւով մը Վոսթա գնաց :

— Ընցեալ ուրբաթ օր երկու հասարակ ան-
ձինք , մէկը Յոյն միւսը Հռոմէադուան , իրարու
հետ կուտելով , այս ետքինը դանակով զարկա-
ւու սպաննեց իւր ընկերը : Ստիկանութիւնը
տակաւին ձեռք չկրցաւ ձգել զմարդասպանը ,
թէ և ամէն կերպ հետազոտութիւններ 'ի գործ
դրաւ և կը շարունակէ դնելու :

— Ինչպէս յայտնի է , Ռուսաց կայսրը Օլմիցէն
մեկնելով Վարսաւիա գնաց , ուր Բրուսիոյ թա-
գաւորը և Էստոնիոյ կայսրը ևս գտցին : Գեր-
մանիոյ լրագիրները կը կարծեն թէ այս երեք տե-
րութեանց մէջ նոր դաշնագրութիւն մը եղած
է Եւրոպեան խնդրոյն նկատմամբ :

— Զոպպէն կը գրեն սեպ . 24 ամսաթուով :

« Եւս օրերս 'Կաղիոյ պատերազմական շոգե-
նաւ մը և Էստոնիոյ Ֆոէկաթ մը մեր նաւա-
հանգիսը հասան և քանի մը օր մնալով՝ մեկ-
նեցան 'Եստոնաց ծովագետը պոյոյտ մը ընելու :

« Եւս կողմերը անդ որոտութեան մէջ կը գլու-
նուի : Եւստոնիոյ խիստ հանգարտ է արմատեաց
սորութեանը պատճառաւ : Եւս տարի յոստմին
հունձը առատ է , 'ի վերայ այս ամենայնի ծա-
խու առօք շատ ըլլալուն , գինները սուղ են .
բանդի օրին 90—95 փարայի կը ծախուի նաւուն
մէջ աւանդելու պայմանաւ : Զէթին նոր հուն-
ձը նուազ կերելի » :

— Հոլանտիոյ տէրութեան Բալիսկի անուն
Ֆոէկաթ երեքշաբթի օրը վերագարծաւ Խոփի-
Լըշիպեղագոսի կղզիներէն գալով . ուր պոյոյտ
մը ընելու գացած էր : 'Եւս տէրութեան ինքն
Հալ Օրանի Ֆոէկաթը , որուն մէջն է ծովագետ
Կուրիսիուսը , Ռուս կը գտնուի առայժմ և շու-
տով մեր նաւահանգիստը պիտի դառնայ , եւ
ձգելով 'Կաղիոյ երթալու առաջնորդութիւնը .
զոր յիշատակած ենք նախնիքաց թուովին :

— Եւստոնիոյ հեռագրական գծիւ հոկտեմբե-
րի 9 ամսաթուով ըստ նոր տուածի կը ծանու-
ցանին թէ առջի օրը մեծ ժողով մը ըլլալով Մեդ-
լիոյ պաշտօնէից մէջ , ամէն անդամաց հաճու-
թեամբ որոշեց , թէ արեւելեան խնդրոյն
նկատմամբ բարեկամական կարգադրութեւ ամէն
միջնորդները 'ի գործ դրուին , և միայն անոնց
սպառնալէն ետեւ ազգու միջոցներ գործածուին :

— Զամբէթիւնեան յարգոյ պարոն Էրաւհա-
մը կը ծանուցանէ մեզ , թէ ինքը լուծեց է Է-
րի Էրաւաթիւնի հոկտեմբեր ամսատետրին մէջ հը-
րատարակուած հակա-հանելուկը , որ կը նշանա-
կէ , կ'ըսէ , Էրի Էրաւաթիւն ամսաթիւրը , անոր քը-
ղարանը՝ մեջ մալուլէ և խաղաղութիւն , անոնց
գործածութիւնը և այլն և այլն , որ երկար կ'ըլլայ
մի ըստ միով այստեղ յիշելու :

— Եւս թրեւստի շոգեւաւով Լերուպայէն հա-
սած վերջին լուրերը խաղաղական են միշտ : Է-
ստոնիոյ կայսրը և Բրուսիոյ թագաւորը գրեթէ
հինգ օր Վարսաւիա մնալով , և Ռուսաց կայ-
սեր հետ սիրով տեսնուելով , վերագարծեց են ,
իւրաքանչիւրը իւր մայրաքաղաքը : Ռուսաց
կայսրը ընկերակից եղբւր է Բրուսիոյ թագաւո-
րին միջեւ 'ի Վերին , ուր հոկտեմբերի 7ին ըստ

նոր տուածի հասեր են : Եւրոպայոս կայսրը եր-
կու օր Վերին մնացեր է , և յետ այնորիկ մեկ-
ներ է Բեդրոպուրկ երթալու :

ՔԱՆԵՏՐԱՆԱՆԻՔ

Զմիւռնիս , 9 Հոկտեմբերի :

Կաւասիկ զխաւոր ապրանք գինները .
Վերին 104—105 շուռուշէ կը ծախուի չէքին .
Տորոնը հանդարտութեան մէջ է . այս օրուան
արժէքը 300—310 շուռուշէ կենդինարը : Բաւ-
պակը 320 շուռուշէ կը ծախուի Կոստանդնու-
պօլսոյ համար : Սիւրբի ճանուած բուրդը՝ 240
— 260 շուռուշէ է : Կարին 11½ — 12 : Կորեանը
22—27 : Սեղրամալը 850—880 : Եւրոպի հունար
75—76 փարա կը վաճառուի օխան , նաւուն մէջ
աւանդելու պայմանաւ : Սեւ չամիչը՝ 70—110
շուռուշէ կենդինարը կը ծախուի ըստ տեսակին .
Թուրք 120—140 : Սիւնի ցայսօր 13,300 բեռ
թուղ եկած է : Եւստոնի 800—840 շուռուշէ կը
ծախուի հարկուր օխան : Շաբարին գինը՝ 230—
235 շուռուշէ է կենդինարը : Սիւնի կարմիր
(բըրմը) 75—80 շուռուշէ կ'արժէ օխան :

Բնիւյց Երաւագիտութեան ,

Օսմանեան լիւսն 108 շուռուշէ կաշուելով :	
Լոնտոն	112½
Սարսիլիա	180
Թրեւստ	380—385

ՔԱՆԱԾԱՆԻՔ

ԶԱՆԱԶԱՆ ԳՐԵԱՆՔ

Աշխատանքներ յարգոյ պարոն Կ. Մալուքի , 'ի դատարան
արեւելեան լեզուաց 'ի պարոն Բաւաթիւնիսոյ Զմիւռնիոյ :

1. Փոքիլ Բաւաթիւն , 'ի գաղղիալէն 'ի Թուրքաց
լեզու , ասորեան ոճերով և արաբագիտութեամբ :
Վրին 50 շուռուշէ :
 2. Փոքիլ պարսկերէն , Խոսիկոն-Խոսիկ և ասորի
պարսկերէն : Վրին 10 շուռուշէ : Եւստոնի ,
գաղղիալէն լրագրականութեամբ . 15 շուռուշէ :
 3. Ինչպիսի-Նէտիտ , Կամ նոր համաօպ Պաթիւն
'Կամիլայ , Բուրիլէն : Վրին 20 շուռուշէ :
 4. Համաօպ աշխարհագրութեան գաղղիալէն . որ բա-
ւախանալէս կը խօսի աշխարհիս երկր մասանց վայր ,
բայց գլխաւորաբար օսմանեան պերսկերէն վայր ըն-
Բաւաթիլ պերսկերէն-Խոսիկ և ասորի : Վրին 10 շուռուշէ :
 5. Համաօպ օսմանեան պարսկերէն , գաղղիալէն . ըն-
կեալ 'ի հիմնարկութեան կայսերութեան միջեւ Բը
Բըրը , և այլն և այլն : Վրին 5 շուռուշէ :
 6. Տրամախոսութեան Բուրիլէն , արաբիկ և պարսի-
կէն , Վրին 10 շուռուշէ :
 7. Թուրքերէն Խոսիկ , Բաւաթիլ 80 էրեւել , որ
Բը իւր Գալիլիա ասորի , արաբագիտութեան , նամայ ,
Խոսիկ-Խոսիկ վերաբերեալ պերսկերէն , գիշե-
ցիագրութեան զանազան օրինակ և այլն և այլն
Վրին 8 շուռուշէ :
- Եւ ծախուի , 'ի Օրաւիկա Բուրիլէն Կալի-
յը : Եւստոնի Կալիլիա , Եւստոնի Կալիլիա ,
Կալիլիա անուն գաղղիալէն լրագրոյն պարսկերէն :

ԶԱՆԱԶԱՆ ՕՐՈՒԹԻՒՆ

Այս լրագրը երկու շաբթու անգամ մը՝ աւրաթ օրը 42
հրատարակուի : Տարեկան գինը 120 շուռուշէ կանխիկ վճարելու
ով որ կ'ուզէ կրնայ ստորագրուիլ , Զմիւռնիս՝ Արշալուստի Ա-
րարտեան գրատունը . իսկ ուրիշ քաղաքաց համար՝ ահա 42
նշանակելով լրագրոյ յարգի գործակալաց անուանք , որ են :
Կոստանդնուպօլսոյ՝ Պերպեւեան պատուէրի պարոն Աւետիս ,
որուն գրատունը 'ի Մուստաֆա փաշա խանն :
Պրուսիա՝ մահմետի կարապետ աղա Աւետիսեան ,
Աւետիսեանի Վերայոս աղա Աւետիսեան ,
Գահիլի՝ Կարապետ աղա Կարապետեան ,
Յուպի՝ Բրուսիոյ և Միացեալ Նահանգաց Աւետիկոյ հիւ-
պատոս Յակոբ աղա Ս . Մուրատեան ,
Պերուլ՝ պարոն Գեորգ Աւետիսեան ,
Հալեպ՝ Յովհաննէս և Սարգիս աղայք Միսաքեան ,
Թրեւստ՝ Աղբոսեան Արաւհաթ աղա ,
Կարին՝ մահմետի Յարութիւն աղա Ղազարեան ,
Բեդրոպուրկ և Մոսկուա՝ աղա Աւետիս Գ . Աւետիսեան ,
Տփլիս՝ յարգոյ Եւթիմէան եղբարք ,
Դուրեթ՝ աղա Թովմաս Ճէլպեան ,
Պաղատա՝ Անդրէոյ հիւպատոսի փոխանորդ աղա Խ . Միսաքեան ,
Կալիլիա՝ պարոն Թադէոս Խ . Աւետիսեան ,
Սինկափոր՝ պարոն Յովհաննէս Մ . Սինկափեան ,
Գանդունի՝ պարոն Սեթ Աւետ Աւետեան :

Հրատարակել և տեղ լրագրոյն ,
Վրին Գ . Պալլապարեան :
Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ԱՐԴԱՆՈՅՍԱՅ ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ